

הכנסת הארבע-עשרה
מושב שלישי

נוסח לא מתוקן

פרוטוקול מס' 218
מישיבת ועדת הכלכלה
יום שלישי, י"ד בשבט התשנ"ח (10 בפברואר 1998), שעה 13:30

נכחו:

חברי הוועדה: אלי גולדשמידט - מ"מ היו"ר
צבי הנדל
גדעון עזרא
שלום שמחון

מוזמנים:

- דוידה לחמן-מסר	- משנה ליועמ"ש, משרד המשפטים
- גלעד אמוזג	- משרד האוצר
- איטה ילין	- רשם האגודות השיתופיות
- אהרון אברמוביץ'	- יועמ"ש, הסוכנות היהודית
- יובל פונק	- חוזים וביטחונות, הסוכנות היהודית
- אמיר גילרד	- הסוכנות היהודית
- צבי רמות	- הסוכנות היהודית
- חני אבירם	- איגוד הבנקים
- ורדה ניר	- איגוד הבנקים
- נח לוי	- איגוד הבנקים
- מוריס סיטון	- איגוד הבנקים
- יוסי ישי	- המנהלה להסדרים במיגזר החקלאי
- רם נועם	- המנהלה להסדרים במיגזר החקלאי
- ירון סולומון	- האיחוד החקלאי
- מנחם גרינפלד	- תנועת משקי הפועל המזרחי
- צבי מרום	- מזכ"ל העובד הציוני
- שמואל לויט	- תנועת המושבים
- שלמה לשם	- המרכז החקלאי
- לירון חלף	- שרותי אשראי מסחרי
- בוני רובין	

היועצת המשפטית: אתי בנדלר

מנהלת הוועדה: לאה ורון

רויטל יפרח

קצרנית:

- 2878 -

- סדר-היום:**
1. תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי (הוראות בדבר מינוי משקמים) (תיקון), התשנ"ח-1997
 2. תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי (הוראות בדבר מימוש נכסים בהוראת משקם), התשנ"ז-1996
 3. תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי (דרכי חלוקת החובות וייעוד התמורות ממימוש נכסים), התשנ"ז-1996

1. תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי
(הוראות בדבר מינוי משקמים) (תיקון), התשנ"ח-1997

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה. בפני בקשה לאישור תקנה על ידי שר המשפטים: "תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי (הוראות בדבר מינוי משקמים) (תיקון), התשנ"ח-1997". התיקון מאפשר לבטל את מינויו של משקם אשר עבודתו באה על סיומה למעשה. על פי התקנות למינוי משקמים בנוסחן הנוכחי ניתן רק "להעביר משקם מתפקידו", דבר אשר אינו מתאים לנסיבות של סיום התפקיד.

אני קורא את התקנה: "בתוקף סמכותי לפי סעיפים 3(ג) ו-35(ב) לחוק הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי, התשנ"ב-1992, ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, אני מתקין תקנות אלה:

1. בתקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי (הוראות בדבר מינוי משקמים), הונשן"ג-1992, אחרי תקנה 5 יבוא:

"סיום עבודת המשקם

5א. ראתה הועדה כי עבודתו של משקם באה על סיומה, תבטל את מינויו".

2. תחילתן של תקנות אלה שלושים יום מיום פירסומן.

האם יש למישהו הערות כל שהן?

אני מעביר את התקנות להצבעה.

מי בעד? 2.

מי נגד? אין.

התקנה אושרה.

2. תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי
(הוראות בדבר מימוש נכסים בהוראת משקם). התשנ"ז-1996

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני עובר לנושא הבא. בפני בקשה לתוספת לתקנות חוק ההסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי (מימוש נכסים). מכתבו של שר המשפטים:

"התקנות שבנדון אושרו בידי ועדת הכלכלה בראשות חבר הכנסת אלי גולדשמידט בדצמבר 1997. מאחר שתקנות אלה טרם פורסמו נבקש את אישור הוועדה הנכבדה להוספת תקנה נוספת בנוסח להלן:

"מתן תוקף 14. כונס נכסים שמינה משקם לפני תחילתן של תקנות אלה, יראוהו כמי שמונה לפיהן".

יוסי ישי:

זה קדם לתקנות שאישרנו בישיבה הקודמת. קדמו לכך המינויים של כונסים על ידי המשקמיט. הכונסים עובדים במשך שנה שנתיים. כדי לחסוך את הפרוצדורה הטכנית של הגשת רשימה ארוכה אישורה והכפפתה לתקנות, אנחנו מכפילים לתקנות מימוש נכסים גם את הכונסים שמונו קודם לאישור התקנות.

היו"ר אלי גולדשמידט:

האם יש הערות?

אתי בנדלר:

הערה קצרה. כשעברתי על נוסח התקנות עם כל השינויים וחילופי המכתבים שהיו ביני לבין הגברת דוידה לחמן-מסר, היא ביקשה לאשר נוסח של תקנה שתאמר שפעולות שעשתה המינהלת לפני תחילתן של התקנות, יראו אותן כאילו נעשו על פיהן. אני התנגדתי לכך בתוקף. אמרתי שאין מקום להכשיר את כל הפעולות שנעשו שאולי חלקן אינן נכונות, אולי חלקן במחלוקת משפטית וכיוצא באלה. השופטת בדימוס ולנשטיין הציעה את הנוסח המרוכך הזה לתת אישור לנושא מינוי כונסי הנכסים שמונו על ידי משקמיט. אני לא רואה כל מניעה מבחינה משפטית, למרות שיש כאן אישור בדיעבד לפעולות שנעשו עת לא היו התקנות בתוקפן.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני עובר להצבעה לאישור התקנה כפי שהיקראתי אותה.

מי בעד? 2.

מי נגד? אין.

התקנה אושרה.

**3. תקנות הסדרים במיגזר החקלאי המשפחתי
(דרכי חלוקת החובות וייעוד התמורות ממימוש נכסים), התשנ"ז-1997**

הי"ר אלי גולדשמידט:

אני עובר לנושא הבא. סלימנו את כל הדברים שקשורים במימוש נכסים ואנו עוברים לחלוקת התמורות.

עיקר הבעייתיות בטוגייה הזו מצוייה במחלוקת שקיימת בין אנשי הסוכנות היהודית לבין הבנקים או הנושים האחרים. המחלוקת היא בשאלה של סדר עדיפות, או עדיפות לחלוקת התמורות, בין מי שיש לו שיעבוד רשום - נקרא לזה לצורך הדיון שיעבוד משפטי במתכונת המקובלת של המילה - לבין מי שיש לו שיעבוד מסוג אחר, שאולי קיים בספרי החוק אבל הוא יותר בגדר שיעבוד מוסרי. הסוכנות אומרת שהיא היקצתה והילוותה כספים. בזמנו, אי אפשר או לא ניתן היה לרשום שיעבודים על נכסים בגין ההלוואות שהם נתנו. הבנקים או הנושים האחרים באו בדרך כלל מאוחר יותר. הם רשמו שיעבודים בצורה משפטית תקינה לצורך הדיון, והיום הם באים ומסתמכים על כך שתקנות חלוקת התמורות ייעשו בשים לב לסדר הקדימויות בחוק החברות. אני אומר מראש שאיני מדייק במילותי ואני אומר את הדברים בצורה כוללת. דרך המילים "בשים לב" מותר לנו, כמערכת שמאשרת התקנת תקנות, ולממשלה שמביאה אותן בפנינו, לקבוע כל סדר שנמצא לנכון. המילה "בשים לב" אומרת שאנו לא חייבים ללכת באופן דווקני בעקבות החקיקה המסורתית או בעקבות סדרי השיעבודים המסורתיים.

דניאל לחמן-מסר:

הייתי רוצה לדייק יותר. זה לא שיש לנו יד חופשית. התקנות האלה מעודכנות, אמנם, מנחה הטמכה שקדמה לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, המדבר על זכות הקניין. לפיכך, ניתן היה לכאורה להניח שהן כפופות לזכות הקניין מאחר והן מותקנות לאחר חוק היסוד...

הי"ר אלי גולדשמידט:

אנו עונוה לי לגופו של עניין. ניסיתי להגדיר את המחלוקת. את בדברי התשובה שלך ותעני שהמילה "בשים לב" לא סובלת פרשנות שסותרת את חוק היסוד. אני מניח שלנציגי הסוכנות תהיה דעה אחרת. בעצם הדברים עומדים זה מול זה. כאן, לדעתי, המכשול המרכזי.

אחי גנדלר:

נכון. למיטב הבנתי, כל התקנות אושרו למעט הסעיף הזה, למרות שאני מבינה שיש היום בקשות לרביזיות, כולל בקשה שראיתי היום שנשלחה לי על ידי יושב ראש הסוכנות, המבקש להכניס שינויים נוספים.

הי"ר אלי גולדשמידט:

נשים לראע בצד את השאלה מה אושר ולא נדון בו מחדש ומה שלא אושר.

כיוון שיש אינטרס משותף, או דעה משותפת, לכל נציגי הנושים שאינם נציגי הסוכנות, אבקש מאדס אחד שיציג את עמדתו בנושא זה במשך 5 דקות. לאחר מכן, אבקש מנציג הסוכנות שיציג את עמדתו במשך 5 דקות, ולאחר מכן נשמע את נציג משרד האוצר, הגברת לחמן-מסר ואת היועצת המשפטית של הוועדה. אם חבר הכנסת שמחון ירצה להוסיף דברים, נאפשר לו.

אהרון אברמוביץ':

היגשתי מסמכים בכתב ליועצת המשפטית של הוועדה בעניין זה. האם גם נציגי הבנקים הגישו מסמכים בכתב?

אתי בנדלר:

להזכירכם, בישיבה האחרונה שדנה בנושא זה, יושב ראש הוועדה ביקש חוות דעת שתהיה על דעת האוצר ומשרד המשפטים, שתועבר אלי בכתב. כמו כן נתבקשה חוות דעת של נציגי הבנקים או מי שמעוניין ושל הסוכנות היהודית. החלה התכתבות מי יתן ראשון את חוות הדעת. בסופו של דבר קיבלתי ב-26 בנובמבר 1997 חוות דעת מעורך דין אברמוביץ' היועץ המשפטי של הסוכנות. יש לי מסמכים שונים של בנק החקלאות ואחרים, שחוזרים על עמדותיהם.

הינ"ר אלי גולדשמידט:

כולט הגישו בסופו של דבר?

אתי בנדלר:

אינני חושבת.

אהרון אברמוביץ':

נציגי הבנקים ראו את חוות הדעת שלי?

יוסי ישי:

כן.

אהרון אברמוביץ':

אני חושב שהיה מן הראוי שאראה את חוות הדעת שלהם.

אתי בנדלר:

אני בודקת ורואה שלא קיבלתי חוות דעת חדשה ששיכתה מעמדותיהם. איש לא שלח חוות דעת אחרים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

מר אברמוביץ', האם טרחת לברר טלפונית את הדברים? אנו מקיימים דיון, אם אתה רוצה להתעניין ולבדוק אתה יכול לטלפן ולבדוק את הדברים לפני הדיון.

אתי בנדלר:

לא קיבלתי שום חוות דעת חדשה מנציגי הבנקים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

יש חוות דעת משותפת למשרד האוצר ומשרד המשפטים?

אתי בנדלר:

לא. חוות הדעת היחידה שקיבלתי היא מעורך דין אברמוביץ'.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אנו עוברים לנושא: דרכי חלוקת החובות וליעוד התמורות ממימוש נכסים, הוטש"ז-1997. מי מאנשי הבנקים או מהנושים רוצה להציג את העמדה?

נח לוי:

אני חושב שבדבריי לא יהיה כל חידוש. אנחנו מקיימים דיון במאטריה משפטית. הלשון של חוק ההסדרים בסעיף 24 היא לשון ברורה. חוק ההסדרים אומר בעצם "בשים לב" להוראות בפקודת החברות לפשיטת הרגל. הכוונה שלו לאמץ אותן הוראות ולא לסטות מהן. איני רואה במושג "בשים לב" איזו שהיא כוונה להגמיש את הזיקה ההכרחית שיש בין חוק ההסדרים לבין התקנות לפשיטת רגל ופקודת החברות, גם מתוך העובדה שלמעשה אותם חיקוקים שדנים באטפקט הכלכלי של נושים וחייבים וכולי, עומדים לכשעצמם במבחן של חוקי היסוד, במיוחד חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו.

אי לכך, חוק שבעצם אומר "בשים לב", נכון שהוא נחקק לפני חוק היסוד, אבל כשבאים לפרש אותו היום, כאשר אנחנו נמצאים הרבה אחרי חוקי היסוד, אי אפשר לשלול על ידי פירוש מילולי גרידא של הביטוי "בשים לב" ולומר שאנחנו הולכים אחורה ואומרים ש"בשים לב" יכול להיות גם תוך פגיעה בזכויות וקניין. דבר כזה לא מתקבל על הדעת.

בנושא הזה, גט מחוקק המשנה ודאי ווודאי שכפוף הוא להוראות חוקי היסוד וחוקי היסוד. בראי של עדכוני פשיטת הרגל בפקודת החברות, למעשה ענידיט רק מושג אחד: שיעבודים כדין. מי שרוצה, ילך לספר החוקים וימצא. בכל הנבד, לחוות הדעת של הסוכנות אני חושב שלכל הנוכחים כאן יש הערכה גזולה לסוכנות היהודית ותרומתה לציונות, אבל זה לא הנושא. מי שבעצם רשט בזמנו שיעבודים כאלה ואחרים היכן שהיה צריך לרשט, רשט אותם כדין. הדברים נעשו מידיעה אישית אצלנו גם בשנות ה-50 וגם בתחילת שנות ה-60 ואני רוצה לומר שעל חלקם הגדול הסוכנות, לא רק שצדעה אלא גם היפנתה את

המושבים לקבלת אשראי אצלנו. אבל זה רק לגבינו. אני לא יודע לגבי אחרים. להגיד כיום שלא יכלו לרשום התחייבויות בעבר, אני חושב שזה לא מדויק.

היו"ר אלי גולדשמידט:

היתה להם מניעה אובייקטיבית לרשום?

נת לוי:

לדעתי לא. חוק המשכון לא נוצר אתמול. מי שלא יכול לרשום איזה שהוא שיעבוד, פונה לחוק המשכון. אדם פרטי רשם אצל רשם המשכונות ותאגיד - ברשם החברות או ברשם האגודות השיתופיות. אין להסכים להכנסת העדיפות בתקנה 2, אם זכרוני אינו מטעני, לפני השיעבודים השוטפים. מי שזוכר את ההטיית של התקנות, בטיוטה שקדמה לטיוטה הקודמת הפיטקה הזו בכלל לא הופיעה. היה כאן ויכוח, וכדמה לי שהגברת לחמן-מסר דיברה אז בלשון שאיננה משתמעת לשתי פנים. אז היא באה בטרוניה מוצדקת למה זה לא נרשם. עכשיו, באיזו שהיא צורה הנושא הזה נכנס לפני השיעבודים. אני חושב שלדבר הזה אין יסוד משפטי. אם בכלל אפשר לחשוב על עדיפות כל שהיא לסוכנות, זה ודאי אחרי כל השיעבודים שרשומים כאן.

אהרון אנרמוביץ:

אני שומע את טענת "הקוזק הגזול" פה. פתאום גוזלים את הבנקים המסכנים. הסוכנות היהודית גוזלת מהם ופוגעת בזכויות הקניין שלהם והם מסכנים וחסרי ישע. הדברית אחרים כמובן. אם יש פה פגיעה בזכויות קניין אני חושב שאולי יש פגיעה בזכויות הקניין של הסוכנות היהודית. הסוכנות היהודית נתנה הלוואות מתוך הנחה, ובמצב המשפטי שהיה קיים אז. לטעון היום שההתחייבות לרישום משכנתא, ככלי משפטי, אינה מוכרת, זו היתממות מוחלטת של הבנקים, שמשתמשים בכלי הזה, ושל המערכת המשפטית שנותנת לזה גיבוי.

היו"ר אלי גולדשמידט:

למה לא רשמתם את זה אז אצל רשם האגודות השיתופיות?

אהרון אנרמוביץ:

אנחנו רשמנו התחייבות לרישום משכנתא במינהל מקרקעי ישראל.

היו"ר אלי גולדשמידט:

לא הבנת אותי. אני שואל למה הסוכנות היהודית לא רשמה את המשכון במסגרת רשם האגודות השיתופיות?

חכי אגירט:

הסוכנות היהודית לא יצרה משכון ולכן לא יכלה לרשום אותו. היא ביקשה רק התחייבות חוזית מהמינהל.

היו"ר אלי גולדשמידט:

מדוע הסוכנות לא פעלה על פי הוראות הדין ובדקה איפה אפשר לרשום ומדוע לא רשמתם?

אהרון אברמוביץ:

כי אין תשובה. לא הייתי בתקופה שהדברים האלה נעשו. כרגע יש מצב מטויים איתו צריכים להתמודד חברי הכנסת, השוים והנושים. למה לא עשו זאת אי פעם, אינני יודע ואין לי תשובה על כך.

במצב הנוכחי, אם יגרס נזק, בראש וראשונה יגרס נזק לסוכנות היהודית מעבר למה שהיא עשתה עד היום בתחום ההתיישבותי שנתנה את ההלוואות האלה בונאים מאוד מיטיבים. 75% מההלוואה הופכים להיות מענק. 25% הולכים לגבייה במשך 10 שנים ובנוסף לשנה. אם לזה לא נשים לב, לפגיעה בזכויות הקניין של הסוכנות היהודית, אז למה נשים לב?

היו"ר אלי גולדשמידט:

זה מזכיר לי מצב שבו בנק שהוא נושה של מישהו, ואני מתנצל בפני הבנקים על השימוש בדוגמא הזו. בנק שהוא נושה שיש לו שיעבוד מובטח ויש לו טפק שהוא נושה בלתי מובטח, הוא מסכן ויש לו משפחה של עשרה ילדים שהוא צריך לפרנס וכשהם גאים לבית המשפט, הבנק מקבל את העדיפות. שאלת הצדק במקרים האלה נטווגה מפני הזין. הצדק המוטוי, תחושת ההזדהות. אני רוצה להבין אין אני יכול מבחינה משפטית לדבוק בטענה שלך?

אהרון אברמוביץ:

אם נאמת יש כוונה בוועדת הכלכלה של הכנסת גם לעשות צדק ולא להתעלם מהצדק, וצריך לעשות כאן צדק, יש לכם און הכלי המשפטי. הסברתי אותו. לכן נאמו "בשים לב". יכלו להפנות בצורה ישירה לפקודת החברות. נתנו לחברי הכנסת ולשרים יכולת לפעול "בשים לב" ולהפעיל את הצדק במקרה הזה. אם אכן יופעל הצדק במקרה הזה ויסתכלו על הדברים בראייה רחבה ולא בראייה צרה, יסתכלו גם בפגיעה בזכויות הקניין של הסוכנות היהודית ולא רק בפגיעה בזכויות הקניין אם קיימת לבנקים אז חברי הכנסת והכנסת יקבלו את הונגרותה של הסוכנות היהודית ותיתן להתחייבות לרישום משכנתא את המקום הראוי לה בהתייחס למה שהסוכנות היהודית עשתה.

גלעד אמזג:

אני חושב שמבחינה משפטית יש לסוכנות היהודית מעמד מיוחד. אי אפשר להוועלט ממנו. מעמד זה בא לידי ביטוי גם בהסכט התיישבות צעירה. נעשה הסדר שט עם הסוכנות לגבי הקרקעות וההיסטוריה ידועה. יש הצדקה מוסרית,

היסטורית ועובדתית לתת להם מעמד מועדף.

מבחינה משפטית הרבר אפשרי. אנחנו חושבים שאפשר לבצע זאת בגלל אותה הוראה בחוק המסמך המדבות על "בשים לב". הוועדה תצטרך להכריע איזה מהנושאים בין אם זה הסוכנות ובין אם זה הבנקים ובין אם זה פרי-פסו או כל הסודי אחר. מבחינה משפטית אנחנו חושבים שאפשר על ידי התקנות בנוסח שמוצע לוועדה.

אני בנדבר:

בפסקה 2(א)(4).

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני רוצה להבין את עמדתך. על איזה סעיף אתה מדבר?

גלעד אמרזג:

על סעיף 2(א)(4) "חובות שלגביהם ניתנה התחייבות לרישום משכנתא, בהתאם למועדים שבהם ניתנו".

היום למעשה בנוסח המוצע של התקנות יש עדיפות לסוכנות.

הישיבה הופסקה בשעה 14:00

הישיבה נהחדשה בשעה 14:06

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני מחוש או הדיון. שמענו את עמדת האוצר. גברת לחמן-מסר בבקשה.

דני דה לחמן-מסר:

היבעתי את עמדותי באופן לא פורמלי וברצוני להביעה באופן פורמלי לפרוטוקול. יש כאן בעיה שכדאי להסתכל עליה גם מזווית היסטורית וגם מזווית משפטית. נכון שהתקנות מותקנות אחרי חוק יסודי: כבוד האדם וחירותו. נכון שחוק יסודי: כבוד האדם וחירותו תקף היום ואולם מקור וההטמכה נמצא בחוק. צריך לראות מה מיזת הסטייה והפגיעה בקניין. ברגע שלסוכנות ניתן מעמד אחרי הנושאים המובטחים, הרי אין פגיעה בקניינם של הנושאים בעלי המשכון הקבוע אלא יש פגיעה בקניינם של הנושאים בעלי השיעבוד הצף, אם בכלל. השאלה היא אם הפגיעה היא לתכלית ראוייה ובמידה שאינה עולה על הנדרש.

יש שני אפשרויות. אפשרות אחת היתה לדמר שהסוכנות היהודית תהיה פרי-פסו עם הנושה המובטח בשיעבוד צף. גם אפשרות זאת יכול שתישקל. אפשרות שנייה היא לדמר שהסוכנות היהודית תהיה מעל לשיעבוד הצף.

היו"ר אלי גולדשמידט:

בהצעה נפיי שהיא מופיעה פוה, הסוכנות היא מעל השיעבוד הצף.

דוידה לחמן-מסר:

אני מבינה שנהיה מוכנים לשקול את השאלה של פרי-פסו אם הנושה המובטה יסכים לקבל בהסכמה.

יוסי ישי:

זה נמעט אותו דבר.

דוידה לחמן-מסר:

יש הבדל בין השניים. אני רוצה לציין שאלמלא הסוכנות היהודית, לא היו קמים המושביט הגלדי. עוברה זאת תוצא בפני בית המשפט. אם בית המשפט לא יקבל אותה, נחזור לשולחן הזה.

גדעון עזרא:

היום היה בעיתון מאמר גדול על זכות הקניין. מהחוק הזה מרוויחים רק העשירים.

דוידה לחמן-מסר:

זה מאוד מעניין. זו שאלה פילוסופית של כל חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו. כל הזמן ניתלים עליה בחוקי הקניין. בחוקות נאורות כמו החוקה של קנדה, שעל בטיטה נעשה המודל של חוק יסוד: כבוד האדם וחירותו, אין אין הגנה חוקתית לזכות הקניין.

היו"ר אלי גולדשמידט:

זה שייך לדיון אחר.

אתי בנדלר:

לגבי המצב המשפטי, האם התחייבות לדישוס משכנתא אפשר לתת לה, באיזו שהיא טיטואציה, מבחינה משפטית מעמד של משכנתא? התשובה לכך היא חד-משמעית ושלילית. ההתחייבות עדיין מצויה במישור החוזי, בניגוד לשיעבוד שזו זכות קניינית.

האם הודעה רשאית לאשר מתן ערופות להתחייבות לדישוס משכנתא לפני שיעבוד צף? המיליס הן "בשיט לב לסדרי הערופות שנקבעו בפקודת החברות" ולא "בהנאם לפקודת החברות". איני יכולה להצטרף לעמדה שהובעה כאן שהמיליס "בשיט לב" חופפות למיכה "בהתאם". "בשיט לב", בפירוש היתה הכוונה לתת למחוקק, למתקין התקנות ולמאשר שלהן, אפשרות לסטות מהדינים שנקבעו בפקודת החברות לגבי סדרי עדיפויות של חובות.

האט העובדה שחוק יטוד: כבוד האדם וחירותו, נחקק לאחרי חוק ההסדרים משפיע על העניין? נראה לי שהתשובה, בנטיבות העניין, היא שלילית ועדיין לא נשללים טענותיו של המחוקק או שיקול רעתו של מתקין התקנות ושל הוועדה כמאשרת אותן, לשקול שיקולים מן הצדק בקביעת סדרי העדיפויות. זאת, כמובן בנפוף לפיסקת ההגבלה של חוק יטוד: כבוד האדם וחירותו, כפי שהזכירה גברת לחמן-מסר, כלומר: לונכלית ראוייה ובמידה שאינה עולה על הכוזש.

שיקולי הצדק שהוועדה אמורה לשקול, או שמתקין התקנות שקל והוועדה אמורה לאשר אותם נעוצים במעמדה המיוחד של הסוכנות היהודית. אני רוצה להזכיר שבפסקה 2(א)(3)(ג), יש טייה מסדרי עדיפויות שנקבעו בפקודת החברות. אחרי "החברות המפורשים להלן בדרגה שווה" בפסקה (א) זה חובות מובטחים ושכרו של מפרק, לאחרי מכן יש לנו שכר עבודה ולאחר מכן יש לנו תשלומי חובה ורמי שכירות במקביל למה שנקבע בפקודת החברות. אבל בפסקה (ג) ניונה עדיפות לחובות לנושה שאינו גורס חקלאי, לובות נושה שהוא גורס חקלאי שהודיע לפי סעיף 10 לחוק על וצונו שהודאות החוק לא יחולו עליו, בשל אספקת מצרכים עו להגבלה של 5,000 שקלים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

בוצוני לעשות צדק עם נציגי הנושים. אני זוכר את הויכוח שהיה מדובר על טכוס כסף להטית קטן. היתה ככוכות והרבר נעשה מתוך ויתור מתוך יזיעה שזה לא בטוב.

אתי בנדלר:

נכון שהויתור של הבנקים או ההסכמה של נציגי הבנקים היתה בגלל המיוה. אבל היא הנותנת. הפגיעה אפשרית כל עוד היא לתכלית ראוייה ובמידה שאינה עולה על הנדרש. והשאלה היא אם יש מקום מבחינה ערכית, וההחלטה צריכה להיות מבחינה ערכית, קנות לסוכנות עדיפות מפני שיעבוד צף.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני רוצה להגדיר פה את גדר האפשרויות. גדר האפשרויות הן להשאיר את הוברים כפי שכונב בתקנות המוצעות קרי: שלחובות של הסוכנות יש עדיפות לפני שיעבוד צף. אפשרות שנייה שהשיעבוד הצף יקדם להתחייבויות קרי: הבנקים לפני הסוכנות היהודית.

אתי בנדלר:

אז למעשה אתה לא נותן להט שוט עדיפות.

היו"ר אלי גולדשמידט:

הדרך השלישית היא ליצור פרי-פסו בין השיעבוד הצף לבין ההתחייבויות שנעשו לסוכנות.

אתי בנוקד:

האפשרות השנייה שאתה הזכרת, קתת לשיעבוד צף עדיפות על החובות שלגביהם ניתנה התחייבות לרישום משכנתא כמובן על פי הודעה התחייבות של הטובנות היהודית וכולי, כי זה הסדר נאן. כאן מדובר על כל התחייבות של רישום משכנתא.

חני אבידט:

הט היחידים שיש להם.

אתי בנוקד:

משמעה אי מתן עדיפות כל שהיא. אם אתה מעביר את מה שכתוב היום בטעיף (5) לפני טעיף (4).

היו"ר אלי גולדשמידט:

גם בכיוון ההפוך אין לזה כל משמעות.

אתי בנוקד:

יש. אם נמצא השיעבוד הוצף בפיקה (5) אתה כותן לזה עדיפות. מכל מקום אני דוצה לדמר שבמכתבו של עורך דין אברמוביץ, שהוא כאמור היחיד שנענה לבקשת יושב ראש הוועדה והמציא בטופו של דבר הודעה דעת, מובאים מטפו נימוקים מן הוצק. נימוק אחר מפנה את תשומת הלב למטה האוירה של החלואות וההשקעות של הטובנות בהתחייבות.

דבר נוסף, הוא אומר ומוכין כאן שהקונסטרוקציה הזו של ההתחייבות לרישום משכנתא נעשתה, בטופו של דבר, על פי החלטה של מינהל מקרקעי ישראל. הוא היפנה את כולט לטיוטה מספר 14 של מינהל מקרקעי ישראל מנובמבר 1966. כל הקונסטרוקציה הזו שניבנתה בטופו של דבר כותנו לטובנות חנייה, הטובנות נתנה לאיגודות ולמתישבים מעמד של בר רשות הייתי אומרת. נאמר שכאשר כיוון יהיה לרשות את החכירה ישירות על שם המתישב או האגודה השיתופית, אזי תידש משכנתא לטובת הטובנות.

אני לא יכולה להתעלט מן השענה של עורך דין אברמוביץ שאומר שכל הגופים שכותנו הלוואות לדברות הבנקים היו מורעים לעניין. לא מדובר באיזו שהיא התחייבות שפוארט צצה והבנקים מופתעים מחוב שהט לא ידעו עליו קודם כי היתה התחייבות בין שני צדדים ולא באה לידי ביטוי על ידי רישום קנייני. אני חושבת שזאת שענה חזקה שלא ניתן להתעלט ממנה.

כן, מבחינת הסמכות, יש לוועדה סמכות כאשר את בקשת משרד האוצר קתת עדיפות לחובות הטובנות. השאלה היא אם מבחינה ערכית הברי הוועדה חושבים שראוי לעשות זאת.

שלום שמחון:

אני שומע שיש פה בקשת דחילה של הבנקים. לבדוק את האפשרות לדחות את כל העניין בשנה.

צבי הנדל:

אני שאיתי את מר ישי מי הונגז להצעת הפשרה שלך. הוא אומר שהבנקים מודים שהם לא מוסמכים כרגע והם חייבים לבדוק את הדברים.

אני הנדל:

מהי הצעת הפשרה?

מר ישי:

זו לא הצעת פשרה. הצלחנו לבצע מעל ל-50% מההסדרים ללא התקנות האלה כאשר הטכניקה היתה שהמושבים הטכנימו שאת החובות כלפי הסוכנות לקבוע בונאים המקוריים...

הי"ר אלי גולדשמידט:

אני מקבל כל הזמן פניות וכל מיני מכתבים וטלפונים למה הנושא הזה לא נגמר. אני לא יודע אם יהיה חכם מצידנו להחליט עכשיו שאנחנו לא מטפלים בעניין הזה ומשאירים את המצב הנוכחי.

שלום שמחון:

יש כרגע מהלך של הסדרים. בהם נעשית כל מיני הסדרים בהם יגיעו להסכמה עם הנושאים. מר ישי יכול לתת כתובים. כדאי לתת פסק זמן.

הי"ר אלי גולדשמידט:

אני מוכן לתת את פסק הזמן הזה בתנאי אחד: הממשלה תמשיך עכשיו את התקנות ותגיש אותן פעם נוספת בעוד שנה או כאשר תמצא לכבוד. אני לא מוכן שהאחריות תוטל על ועות הכלכלה, כאילו היא מושכת זמן.

אני הנדל:

גבות לחמן-מסד הציעה בשקט ואולי זו הצעת פשרה על הצעת הפשרה. לאשר את התקנות אבל לקבוע שנוח לתן והיה בעוד שנה.

צבי הנדל:

נגודים נזק. הפל יזחה בשנה. החרב הזאת מוכפת וכולנו מנסים לסיים כי לא יודעים מה יהיה תוכן ההחלטה. עובדה ש-50% מהבעיות נפתרו ולא תמיד רק הבעיות הקלות.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני נותן לנציג האוצר 5 דקות להחליט אם הוא מושך את התקנות. אם הוא לא מושך אנחנו מכריעים עכשיו. אם מישהו מהאוצר יחליט שזה לא בסדר הוא יוכל להגיש את זה שוב.

דוידה לחמו-מסר:

הבעיה היא שכל הסעיפים האלה כבר אושרו.

גלעד אמוזג:

הסעיפים אושרו. אנחנו מקבלים פניות מגופים חיצוניים והתקנות האלה מונחות כאן אצל הוועדה.

שלום שמחון:

תבקש להקפיא לחודשיים. אם אתה מקפיא חוזרים לאותו מצב.

דוידה לחמו-מסר:

מר אמוזג, אפשר לבקש להקפיא את הטיפול בתקנות לחודשיים ובלבד שהסוגייה היחידה...

גלעד אמוזג:

עד היום הקפואו את התקנות בלי שהיתה בקשה. הוועדה תמשיך להקפיא את התקנות בלי שתהיה בקשה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

לא. או שאני מכריע עכשיו או שאתם מבקשים, באופן פורמלי, להקפיא ואני אענה לכם. ולא לחודשיים אלא לשישה חודשיים.

לאה ורנו:

באופן פורמלי לא היתה הצבעה על שום סעיף. התקיימו 4 דיונים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אנחנו מכריעים. אני לא אקפיא מיוזמתי.

צבי הנדל:

אני רוצה להציע הצעה ואני מבקש להצביע עליה. מאחר ואני שומע את הליחשושים, יש התלבטויות, אף אחד לא רוצה לעשות את הדברים במחטף. גם מי שאתה העמדת אותו לקיר ובצדק, האוצר, גם הוא בהתלבטויות. אני מבקש שנקבל החלטה שאנחנו מקפואים את הנושא הזה למשך 5-6 חודשיים. תוך תקופת

הזמן הזו, כל אחד יבדוק את עמדות הצדדים אותם הוא מייצג ואז נבוא להחלטה. אני מבקש להצביע על הצעתי.

היו"ר אלי גולדשמידט:

לא ברור לי מדוע נציג האוצר לא יכול לבקש את אותה בקשה.

מר אמוזג, אתה מוכן להגיד שאין לך התנגדות לבקשה הזו?

גלעד אמוזג:

אין לנו התנגדות. אני מבקש להוסיף שבחמשת החודשים האלה תהיה התקדמות ושבועוד 5 חודשים תהיה הכרעה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני רוצה לתקן טעות בדבריי מתחילת השיבה. אני הישוותי בין התחייבות של הסוכנות לבין שיעבוד קבוע התכוונתי לשיעבוד צף.

נוכח מצב הדברים כפי שהצטייר בוועדה, נוכח הצעת הפשרה של מר יוסי ישי, ונוכח העובדה שהאוצר איננו מתנגד לכך שהטיפול בתקנות יוקפא וזאת על מנת לנסות ולהגיע במהלך חמשת או ששת החודשים הקרובים לכלל סיכום בין הצדדים לבין הנושים השונים, ועל רקע המחלוקת המאוד קשה לגבי שאלת סדר העדיפות בין הסוכנות היהודית כנושה לבין הנושים האחרים בין בעלי השיעבוד הצף לבין בעלי ההתחייבויות לרישום משכנתא, הוועדה תעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת צבי הנדל להקפיא את הדברים כאשר משרד האוצר, קרי: הממשלה לצורך העניין, לא הביע התנגדות לכך. אני אמנם פניתי לנציג האוצר וביקשתי שהבקשה תבוא ממנו. נראה שהוא צריך לבקש הסמכה לעניין ואז הדבר היה גורם לדחייה נוספת של הדיון. לא רציתי בדחייה. אני מסתפק בכך שהוא הודיע שהוא איננו מתנגד. ולכן אני מעמיד להצבעה את הצעתו של חבר הכנסת צבי הנדל.

יוסי ישי:

ובתנאי, שארבעת הבנקים ושרותי אשראי יודיעו בתוך חודש ימים שהגיעו להסכמה על חלוקת התמורות בינם לבין עצמם. לא הודיעו - מקיימים דיון עוד חודש.

היו"ר אלי גולדשמידט:

לא.

יוסי ישי:

יש הסכמה.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני מציע שההצעה תהיה 6 חודשים שזה יהיה ברור.

אנחנו מצביעים על הצעתו של חבר הכנסת צבי הנדל, ללא התנגדות הממשלה, על הקפאת הטיפול בתקנות.

גדעון עזרא:

מר ישי הוסיף תוספת.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אני לא יכול להתנות שתהיה התקדמות. אף אחד לא יודע להגדיר מהי התקדמות. או שמקפואים או שלא מקפואים. במהלך התקופה הזו נקרא להם להמשיך להתקדם בעניין.

גלעד אמוזג:

אני מציע שנקפוא זאת לשלושה חודשים.

היו"ר אלי גולדשמידט:

נציג האוצר מציע להקפוא לשלושה חודשים ובתום שלושת החודשים נקיים דיון. אם נראה שצריך עוד זמן נאריך את התקופה.

צבי הנדל:

אני מתעקש על שישה חודשים. אני גם לא נעתר לבקשה של תקופה של שנה של מר ישי.

היו"ר אלי גולדשמידט:

אנו עוברים להצבעה על הצעתו של חבר הכנסת צבי הנדל.

מי בעד ההצעה? 3.

ההצעה אושרה.

אני מודה לכולם. הישיבה נעולה.